

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Tiende Udvidede Afdeling)

19. maj 2021 *

»Statsstøtte – Nederlandene – statsgaranti for lån og efterstillede lån fra staten til fordel for KLM i forbindelse med covid-19-pandemien – midlertidige rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte – afgørelse om ikke at gøre indsigelser – afgørelse, hvorved støtten erklæres forenelig med det indre marked – tidligere ydet støtte til et andet selskab i den samme virksomhedskoncern – begrundelsespligt – opretholdelse af afgørelsens virkninger«

I sag T-643/20,

Ryanair DAC, Swords (Irland), ved advokaterne F.-C. Laprévote, V. Blanc, E. Vahida, S. Rating og I.-G. Metaxas-Maranghidis,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved L. Flynn, S. Noë og C. Georgieva, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af

Den Franske Republik ved E. de Moustier og P. Dodeller, som befuldmægtigede,

af

Kongeriget Nederlandene ved J. Langer, som befuldmægtiget, bistået af advokat I. Rooms,

og af

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV, Amstelveen (Nederlandene), ved advokaterne K. Schillemans, H. Vanderveen og P. Huizing,

intervenienter,

angående et søgsmål i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse C(2020) 4871 final af 13. juli 2020 om statsstøtte SA.57116 (2020/N) – Nederlandene – covid-19: statsgaranti og statslån til fordel for KLM,

* Processprog: engelsk.

har

RET TEN (Tiende Udvidede Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Kornezov (refererende dommer), og dommerne E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk, G. Hesse og M. Stancu,

justitssekretær: fuldmægtig I. Pollalis,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. februar 2021,

afsagt følgende

Dom

Twistens baggrund

- 1 Den 26. juni 2020 anmeldte Kongeriget Nederlandene i henhold til artikel 108, stk. 3, TEUF en statsstøtte til fordel for Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (herefter »KLM«) til Europa-Kommissionen, der bestod i dels en statsgaranti for et lån til KLM ydet af et konsortium af banker, dels et statslån (herefter »den omhandlede støtteforanstaltning«). Det totale støttebeløb androg 3,4 mia. EUR. Formålet med den pågældende støtteforanstaltning var midlertidigt at skaffe KLM den likviditet, som selskabet behøvede for at imødegå de negative virkninger af covid-19-pandemien. Kongeriget Nederlandene var af den opfattelse, at KLM's konkurs i betragtning af selskabets betydning for medlemsstatens økonomi og beflyvningen af landet yderligere ville have forværret den alvorlige forstyrrelse af medlemsstatens økonomi, som pandemien har forårsaget.
- 2 KLM er en del af Air France-KLM-koncernen. Koncernens ledelse er holdingselskabet Air France-KLM (herefter »holdingselskabet Air France-KLM«), hvori den franske og nederlandske stat er de største aktionærer, som ejer henholdsvis 14,3% og 14% af kapitalen. Selskaberne Air France og KLM er to datterselskaber af holdingselskabet Air France-KLM.
- 3 Den 4. maj 2020 erklærede Kommissionen ved afgørelse C(2020)2983 final om statsstøtte SA.57082 (2020/N) – Frankrig – covid-19: midlertidige rammebestemmelser [artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF] – garanti og aktionærlån til fordel for Air France (herefter »Air France-afgørelsen«) en individuel støtte, der var blevet tildelt Air France af Den Franske Republik i form af en statsstøtte og et aktionærlån til et samlet beløb på 7 mia. EUR, forenelig med det indre marked. Støtteforanstaltningen havde til formål at finansiere Air France' umiddelbare likviditetsbehov.
- 4 Den 13. juli 2020 vedtog Kommissionen afgørelse C(2020) 4871 final om statsstøtte SA.57116 (2020/N) – Nederlandene – covid-19: statsgaranti og statslån til fordel for KLM (EUT 2020, C 355, s. 1, herefter »den anfægtede afgørelse«), hvorved den fastslog, at den omhandlede støtteforanstaltning dels udgjorde statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, dels var forenelig med det indre marked på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF. Kommissionen vurderede den pågældende støtteforanstaltning i lyset af sin meddelelse af 19. marts 2020 med overskriften »Midlertidig rammebestemmelser for statslige foranstaltninger til støtte for

økonomien under det nuværende covid-19-udbrud» (EUT 2020, C 91 I, s. 1), som ændret den 3. april 2020 (EUT 2020, C 112 I, s. 1), den 13. maj 2020 (EUT 2020, C 164, s. 3) og den 29. juni 2020 (EFT 2020, C 218, s. 3, herefter »de midlertidige rammebestemmelser«).

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 5 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 23. oktober 2020 har Ryanair DAC anlagt nærværende sag.
- 6 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den samme dag har sagsøgeren fremsat anmodning om, at Retten træffer afgørelse efter en fremskyndet procedure i medfør af artikel 151 og 152 i Rettens procesreglement. Ved afgørelse af 16. november 2020 har Retten (Tiende Afdeling) imødekommet anmodningen om en fremskyndet procedure.
- 7 Kommissionen har indleveret svarskrift til Rettens Justitskontor den 7. december 2020.
- 8 I henhold til procesreglementets artikel 106, stk. 2, har sagsøgeren den 18. december 2020 fremsat en begrundet anmodning om afholdelse af retsmøde.
- 9 Efter forslag fra Tiende Afdeling har Retten i henhold til procesreglementets artikel 28 besluttet at henvise sagen til et udvidet dommerkollegium.
- 10 Ved processkrifter indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 14. december 2020 og den 15. januar 2021 har Kongeriget Nederlandene, Den Franske Republik og KLM fremsat anmodninger om at måtte intervenere i nærværende sag til støtte for Kommissionens påstande.
- 11 Ved afgørelser af henholdsvis 12. og 19. januar 2021 har formanden for Rettens Tiende Afdeling tilladt Kongeriget Nederlandenes og Den Franske Republiks interventioner.
- 12 Ved kendelse af 27. januar 2021 har formanden for Rettens Tiende Afdeling givet tilladelse til KLM's intervention i sagen.
- 13 Ved foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse forkyndt henholdsvis den 14., den 19. og den 28. januar 2021 har Kongeriget Nederlandene, Den Franske Republik og KLM i medfør af procesreglementets artikel 154, stk. 3, fået tilladelse til at indgive interventionsindlæg. Den 22. januar 2021 og den 3. februar 2021 har Kongeriget Nederlandene og Den Franske Republik indgivet deres interventionsindlæg til Rettens Justitskontor. KLM har ikke indleveret interventionsindlæg.
- 14 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i retsmødet den 25. februar 2021. I retsmødet anmodede sagsøgeren Retten om at træffe en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse om at opfordre Kommissionen til at fremlægge de kontrakter, der var nævnt i henholdsvis Air France-afgørelsen og i den anfægtede afgørelse, på grundlag af hvilke de i disse to afgørelser omhandlede støtteforanstaltninger blev ydet. Retsforhandlingernes mundtlige del er ved afgørelse af 26. februar 2021 blevet afsluttet.
- 15 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
  - Den anfægtede afgørelse annulleres.

- Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 16 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
  - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 17 Den Franske Republik har nedlagt påstand om, at sagen afvises, for så vidt som det tilsigtes at anfægte, at der er grundlag for den anfægtede afgørelse, og i øvrigt om, at Kommissionen frifindes. Subsidiært har denne medlemsstat nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes i det hele.
- 18 Kongeriget Nederlandene og KLM har i lighed med Kommissionen nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes.

Retlige bemærkninger

- 19 Sagsøgeren har til støtte for søgsmålet fremsat fem anbringender om henholdsvis for det første, at Kommissionen med urette har udelukket den støtte, som Den Franske Republik har ydet Air France, fra den anfægtede afgørelses anvendelsesområde, det andet anbringende vedrører tilsidesættelse af princippet om forbud mod forskelsbehandling, princippet om fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfriheden, det tredje anbringende vedrører en fejlagtig anvendelse af artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF, det fjerde anbringende vedrører, at Kommissionen burde have indledt den formelle undersøgelsesprocedure, og det femte anbringende vedrører en tilsidesættelse af begrundelsespligten som omhandlet i artikel 296 TEUF.

Om formaliteten

- 20 Sagsøgeren har i stævningens punkt 39-45 gjort gældende, at selskabet har søgsmålskompetence i sin egenskab af en af de »interesserede parter« som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF og som en af de »interesserede parter« som omhandlet i artikel 1, litra h), i Rådets forordning (EU) 2015/1589 af 13. juli 2015 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 [TEUF] (EUT 2015, L 248, s. 9), hvilket tillader selskabet at anlægge et annulationssøgsmål, med henblik på at beskytte sine proceduremæssige rettigheder, til prøvelse af den anfægtede afgørelse, der er vedtaget uden indledning af den formelle undersøgelsesprocedure.
- 21 Som konkurrent til KLM påvirkes sagsøgerens interesser af tildelingen af den omhandlede støtteforanstaltning, idet den gør det muligt for KLM at opnå lån på gunstige vilkår og forblive på markedet som subsidieret konkurrent til sagsøgeren på trods af de negative følger af covid-19. Sagsøgeren, som er det tredjestørste luftfartsselskab i Nederlandene, modtager derimod ikke en sådan støtte.
- 22 Kommissionen har ikke bestridt, at nærværende søgsmål kan antages til realitetsbehandling.

- 23 Den Franske Republik er af den opfattelse, at sagsøgeren ikke har søgsmålskompetence til at anfægte, at der er grundlag for den anfægtede afgørelse, og at søgsmålets første, andet og tredje anbringende derfor skal afvises. Den Franske Republik har derimod ikke bestridt, at søgsmålets fjerde anbringende kan antages til realitetsbehandling, idet sagsøgeren ifølge Den Franske Republik er en interesseret part som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF.
- 24 Det skal fastslås, at der ikke er tvivl om, at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som sagsøgeren med søgsmålet ønsker at gøre gældende, at Kommissionen burde have indledt den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF.
- 25 I forbindelse med kontrolproceduren efter artikel 108 TEUF skal der nemlig sondres mellem to faser. På den ene side den indledende fase af undersøgelsen efter artikel 108, stk. 3, TEUF, som har til formål at gøre det muligt for Kommissionen at danne sig en første opfattelse af, om den omhandlede støtte er forenelig med det indre marked. På den anden side den formelle undersøgelsesprocedure efter artikel 108, stk. 2, TEUF, som giver Kommissionen mulighed for at opnå fuldstændige oplysninger om alle sagens momenter. Det er først inden for rammerne af denne procedure, at Kommissionen i henhold til EUF-traktaten er forpligtet til at give de berørte adgang til at fremsætte deres bemærkninger (dom af 19.5.1993, Cook mod Kommissionen, C-198/91, EU:C:1993:197, præmis 22, af 15.6.1993, Matra mod Kommissionen, C-225/91, EU:C:1993:239, præmis 16, og af 15.10.2018, Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters m.fl. mod Kommissionen, T-79/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:680, præmis 46).
- 26 Når den formelle undersøgelsesprocedure ikke indledes, mister de interesserede parter, som kunne have fremsat bemærkninger under denne anden fase, denne mulighed. For at afhjælpe dette tillægges de retten til for Unionens retsinstanser at indbringe den afgørelse, som Kommissionen har truffet om ikke at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. Et annullationssøgsmål vedrørende en afgørelse truffet efter artikel 108, stk. 3, TEUF, som er anlagt af en interesseret part som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF, må således realitetsbehandles, når parten med søgsmålet således ønsker at beskytte de proceduremæssige rettigheder, der tilkommer den pågældende ifølge bestemmelsen (jf. dom af 18.11.2010, NDSHT mod Kommissionen, C-322/09 P, EU:C:2010:701, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).
- 27 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen ikke indledt den formelle undersøgelsesprocedure, og sagsøgeren har inden for rammerne af det fjerde anbringende gjort gældende, at selskabets proceduremæssige rettigheder er blevet tilsidesat. Henset til artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 er en konkurrerende virksomhed til et selskab, der er omfattet af en støtteforanstaltning, utvivlsomt omfattet af de »interesserede parter« som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF (dom af 18.11.2010, NDSHT mod Kommissionen, C-322/09 P, EU:C:2010:701, præmis 59, og af 3.9.2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland m.fl. mod Kommissionen, C-817/18 P, EU:C:2020:637, præmis 50).
- 28 I det foreliggende tilfælde er det ubestrideligt, at der er et konkurrenceforhold mellem sagsøgeren og støttemodtageren. Sagsøgeren har uden at blive modsagt gjort gældende, at selskabet har deltaget i beflyvningen af Nederlandene i mere end 20 år, at det i 2019 havde transporteret 3 mio. passagerer fra eller til Nederlandene, og at det havde ca. 5% af det nederlandske marked, hvilket gjorde det til det tredje største luftfartsselskab i Nederlandene. Sagsøgeren har ligeledes fremhævet, at selskabets flyveprogram for sommeren 2020, som var blevet udarbejdet, inden covid-19-pandemien udbrød, omfattede 43 destinationer ab 3 nederlandske lufthavne. Sagsøgeren er derfor en interesseret part, der har en interesse i at sikre beskyttelsen af de proceduremæssige rettigheder, som denne har i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF.

- 29 Sagen kan derfor antages til realitetsbehandling, for så vidt som sagsøgeren har gjort gældende, at selskabets proceduremæssige rettigheder er blevet tilsidesat.
- 30 I denne sammenhæng må det fastslås, at det fjerde anbringende, der udtrykkeligt tilsigter at sikre overholdelsen af sagsøgerens proceduremæssige rettigheder, kan antages til realitetsbehandling, henset til dennes status som interesseret part, således som det er fastslået i præmis 29 ovenfor. Inden for rammerne af et sådant anbringende kan sagsøgeren for at beskytte de proceduremæssige rettigheder, som vedkommende har som led i den formelle undersøgelsesprocedure, nemlig påberåbe sig anbringender, der kan godtgøre, at vurderingen af de oplysninger, Kommissionen rådede over eller kunne råde over under den foreløbige undersøgelse af den anmeldte foranstaltning, burde have rejst tvivl med hensyn til denne sidstnævntes forenelighed med det indre marked (jf. i denne retning dom af 22.12.2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, præmis 81, af 9.7.2009, 3F mod Kommissionen, C-319/07 P, EU:C:2009:435, præmis 35, af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 59, og af 6.5.2019, Scor mod Kommissionen, T-135/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:287, præmis 73).
- 31 Det skal endvidere bemærkes, at sagsøgeren med henblik på at godtgøre en tilsidesættelse af selskabets proceduremæssige rettigheder på grund af den tvivl, som den omtvistede foranstaltning burde have rejst med hensyn til dens forenelighed med det indre marked, er berettiget til at påberåbe sig argumenter med henblik på at godtgøre, at den konstatering af denne foranstaltnings forenelighed med det indre marked, som Kommissionen var nået frem til, var fejlagtig, hvilket a fortiori kan godtgøre, at Kommissionen burde have næret tvivl i forbindelse med sin vurdering af denne foranstaltnings forenelighed med det indre marked. Følgelig er Retten beføjet til at foretage en undersøgelse af de anbringender om sagens realitet, som sagsøgeren har fremsat, med henblik på at efterprøve, om de reelt kan støtte det af sagsøgeren udtrykkeligt fremsatte anbringende vedrørende tilstedeværelsen af tvivl, der kan begrunde, at proceduren omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF, skal indledes (jf. i denne retning dom af 13.6.2013, Ryanair mod Kommissionen, C-287/12 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:395, præmis 57-60, og af 6.5.2019, Scor mod Kommissionen, T-135/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:287, præmis 77).
- 32 Hvad angår det femte anbringende om en tilsidesættelse af begrundelsespligten skal det fremhæves, at tilsidesættelsen af begrundelsespligten henhører under en tilsidesættelse af væsentlige formelle mangler og udgør et anbringende om grundlæggende retsprincipper, som Unionens retsinstanser skal tage under påkendelse ex officio, og det vedrører ikke den anfægtede afgørelses materielle lovlighed (jf. i denne retning dom af 2.4.1998, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, præmis 67-72).

Om realiteten

- 33 Det femte anbringende skal behandles først.

Det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af begrundelsespligten

- 34 Med det femte anbringende har sagsøgeren i det væsentlige gjort gældende, at den anfægtede afgørelse er behæftet med en manglende eller utilstrækkelig begrundelse i flere henseender.

- 35 Navnlig har sagsøgeren med det femte anbringendes første led i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionen har undladt at angive grundene til, at den ikke tog hensyn til virkningen af den støtte, der tidligere var blevet ydet til Air France, selv om dette sidstnævnte selskab i lighed med KLM var en del af Air France-KLM-koncernen.
- 36 Ifølge sagsøgeren kunne den støtte, der tidligere var blevet ydet Air France, komme hele Air France-KLM-koncernen til gode. Under disse omstændigheder kunne Kommissionen ikke på forhånd udelukke en sådan mulighed, men var ifølge retspraksis forpligtet til at tage hensyn til alle relevante forhold i denne henseende og til den sammenhæng, hvori den pågældende støtteforanstaltning indgik. I den anfægtede afgørelses punkt 19 har Kommissionen imidlertid begrænset sig til uden bevis eller anden forklaring at anføre, at »Air France-KLM-koncernens datterselskab Air France ikke er modtager af den [omhandlede] støtteforanstaltning«. Kommissionen har imidlertid undladt at undersøge og begrunde, om den støtte, der tidligere var blevet ydet til resten af koncernen, og navnlig til Air France, også kunne komme KLM til gode, hvis regnskaber var konsolideret med Air France' regnskaber. Sagsøgeren har i denne forbindelse kritiseret Kommissionen for blot at have anført, at de nederlandske myndigheder havde »bekræftet«, at Air France, der er datterselskab af holdingselskabet Air France-KLM, ikke var modtager af den pågældende støtteforanstaltning, uden dog at præcisere, hvorledes denne forsikring ville blive gennemført. Det er imidlertid væsentligt at undersøge disse aspekter af den pågældende støtteforanstaltning for at efterprøve, om støtten er forholdsmæssig, og f.eks. om de betingelser for kumulering og lofter, der er fastsat i de midlertidige rammebestemmelser punkt 25, litra d), og punkt 27, litra d), var overholdt. Ifølge sagsøgeren er holdingselskabet Air France-KLM og dets to datterselskaber en del af en økonomisk enhed, som i henhold til den anfægtede afgørelse, sammenholdt med Air France-afgørelsen, er omfattet af en støtte på i alt 10,4 mia. EUR.
- 37 Kommissionen har, støttet af Kongeriget Nederlandene, Den Franske Republik og KLM, bestridt denne argumentation. Kommissionen har gjort gældende, at da KLM ikke var en af modtagerne af støtten til Air France, var den ikke forpligtet til at fremkomme med forklaringer på dette punkt. Kommissionen har i denne forbindelse henvist til, at modtageren af den omhandlede støtteforanstaltning er KLM og ikke Air France-KLM-koncernen eller Air France selv. Det var ligeledes Air France, der opnåede den støtte, der blev godkendt ved Air France-afgørelsen, og ikke Air France-KLM-koncernen eller KLM selv. Endvidere har de nederlandske og franske myndigheder bekræftet, at KLM og Air France var de respektive modtagere af den pågældende støtte. I øvrigt udelukker kendetegnene ved støtten til Air France risikoen for, at støtten til Air France omfatter KLM og omvendt.
- 38 Det bemærkes først, at det følger af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter nævnte artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den

sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. dom af 8.9.2011, Kommissionen mod Nederlandene, C-279/08 P, EU:C:2011:551, præmis 125 og den deri nævnte retspraksis).

- 39 Skønt det er korrekt, at institutionerne ikke er forpligtet til i begrundelsen for de afgørelser, de har vedtaget, at tage stilling til alle argumenter, som de berørte har fremlagt for dem under den administrative procedure, forholder det sig ikke desto mindre således, at de skal redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende for deres afgørelser (jf. i denne retning dom af 10.7.2008, Bertelsmann og Sony Corporation of America mod Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, præmis 169 og den deri nævnte retspraksis, og af 18.9.2018, Duferco Long Products mod Kommissionen, T-93/17, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:558, præmis 67).
- 40 I denne sammenhæng gælder, at en afgørelse om ikke at indlede den formelle undersøgelsesprocedure efter artikel 108, stk. 2, TEUF kun skal indeholde en angivelse af grundene til, at Kommissionen finder, at bedømmelsen af, om den pågældende støtte er forenelig med det indre marked, ikke giver anledning til alvorlige vanskeligheder, og at selv en kortfattet begrundelse for denne afgørelse skal anses for tilstrækkelig med hensyn til begrundelseskravet ifølge artikel 296 TEUF, hvis den klart og utvetydigt angiver årsagerne til, at Kommissionen vurderede, at der ikke forelå sådanne vanskeligheder, hvorfor spørgsmålet, om begrundelsen er gyldig, ikke er relevant for dette krav (jf. i denne retning dom af 22.12.2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, præmis 65, 70 og 71, af 27.10.2011, Østrig mod Schleuer-Fleisch m.fl., C-47/10 P, EU:C:2011:698, præmis 111, og af 12.5.2016, Hamr Sport mod Kommissionen, T-693/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:292, præmis 54).
- 41 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede afgørelses punkt 18 og 19 fastslog dels, at KLM var modtager af den pågældende støtteforanstaltning, dels at de nederlandske myndigheder havde bekræftet, at Air France, der er datterselskab af holdingselskabet Air France-KLM, ikke var modtager af den pågældende støtteforanstaltning.
- 42 Det skal ligeledes bemærkes, at Kommissionen i Air France-afgørelsen – som vedrører en statsstøtte, der blev ydet ca. to måneder tidligere til Air France, som sammen med KLM er en del af samme virksomhedskoncern, idet denne afgørelse således udgør en del af sammenhængen, som skal tages i betragtning ved undersøgelsen af, om begrundelsen for den anfægtede afgørelse opfyldte kravene i artikel 296 TEUF i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i præmis 40 ovenfor – i punkt 21 bl.a. anførte, at modtageren af den støtteforanstaltning, der var genstand for denne afgørelse, var »selskabet Air France gennem selskabet Air France-KLM, koncernens holdingselskab«, og at de franske myndigheder havde bekræftet, at KLM, datterselskab af holdingselskabet Air France-KLM, ikke var omfattet af den omhandlede finansiering.
- 43 Den anfægtede afgørelse indeholder ikke andre oplysninger om analysen af spørgsmålet, om den støtte, der tidligere var blevet ydet »selskabet Air France gennem selskabet Air France-KLM, koncernens holdingselskab«, også kunne anvendes, eventuelt delvist, til KLM's likviditetsbehov, i givet fald gennem holdingselskabet Air France-KLM, som både Air France og KLM er datterselskaber af.

- 44 Det skal derfor undersøges, om begrundelsen for den anfægtede afgørelse klart og utvetydigt angiver grundene til, at Kommissionen fandt, at KLM ikke kunne modtage den støtte, der tidligere var blevet tildelt Air France gennem holdingselskabet Air France-KLM, selv om disse selskaber tilhørte samme koncern, således at de berørte parter kunne få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at Retten kunne udøve sin prøvelsesret.
- 45 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at i overensstemmelse med punkt 11 i Kommissionens meddelelse om begrebet »statsstøtte« i artikel 107, stk. 1, TEUF (EUT 2016, C 262, s. 1) kan flere retligt adskilte enheder betragtes som én økonomisk enhed i forbindelse med anvendelsen af statsstøttereglerne. I denne henseende skal der tages hensyn til, om der foreligger kontrollerende kapitalandele eller andre funktionelle, økonomiske og organisatoriske forbindelser.
- 46 Retspraksis har ligeledes anerkendt, at når retligt adskilte fysiske eller juridiske personer udgør en økonomisk enhed, skal de behandles som én virksomhed med henblik på anvendelsen af EU's konkurrenceregler. På statsstøtteområdet opstår spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en økonomisk enhed, bl.a. når støttemodtageren skal identificeres (jf. i denne retning dom af 14.11.1984, Intermills mod Kommissionen, 323/82, EU:C:1984:345, præmis 11 og 12, og af 8.9.2009, AceaElectrabel mod Kommissionen, T-303/05, ikke trykt i Sml., EU:T:2009:312, præmis 101).
- 47 De forhold, som retspraksis har taget hensyn til ved afgørelsen af, om der foreligger en økonomisk enhed på statsstøtteområdet, er bl.a. den pågældende virksomheds deltagelse i en koncern af selskaber, hvor kontrollen udøves direkte eller indirekte af et af disse selskaber, udøvelsen af lignende eller parallelle erhvervmæssige aktiviteter og den manglende forretningsmæssige selvstændighed (jf. i denne retning dom af 14.10.2004, Pollmeier Malchow mod Kommissionen, T-137/02, EU:T:2004:304, præmis 68-70), dannelsen af en samlet koncern, der kontrolleres af en enhed, til trods for, at der oprettes nye selskaber, som hver især er selvstændige juridiske personer (jf. i denne retning dom af 14.11.1984, Intermills mod Kommissionen, 323/82, EU:C:1984:345, præmis 11), muligheden for en enhed, der ejer kontrollerende kapitalandele i et andet selskab, at udøve kontrolfunktioner, der går videre end en investors rene kapitalinvestering, for at formulere nye opgaver og for at yde finansiel opbakning i forhold til dette selskab, og at der foreligger organisatoriske og funktionelle forbindelser mellem disse (dom af 16.12.2010, AceaElectrabel Produzione mod Kommissionen, C-480/09 P, EU:C:2010:787, præmis 51; jf. ligeledes i denne retning dom af 10.1.2006, Cassa di Risparmio di Firenze m.fl., C-222/04, EU:C:2006:8, præmis 116 og 117), samt om der foreligger relevante kontraktvilkår (jf. i denne retning dom af 16.12.2010, AceaElectrabel Produzione mod Kommissionen, C-480/09 P, EU:C:2010:787, præmis 57).
- 48 Det påhviler endvidere Kommissionen med særlig årvågenhed at foretage en undersøgelse af forbindelserne mellem selskaberne, der hører til den samme koncern, når der er grund til at frygte en indvirkning på konkurrencen af kumulering af statsstøtte inden for samme koncern (jf. i denne retning dom af 8.9.2009, AceaElectrabel mod Kommissionen, T-303/05, ikke trykt i Sml. EU:T:2009:312, præmis 116).
- 49 Kommissionen er således endvidere ud fra hensynet til god forvaltningsskik i forbindelse med EUF-traktatens grundlæggende regler om statsstøtte forpligtet til at gennemføre undersøgelsesproceduren vedrørende den omhandlede statsstøtte upartisk og omhyggeligt, således at den ved vedtagelsen af den endelige afgørelse i dette øjemed råder over så fuldstændige

og pålidelige oplysninger som muligt (jf. i denne retning dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, præmis 90; jf. ligeledes i denne retning dom af 2.4.1998, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, præmis 62).

- 50 I det foreliggende tilfælde bemærkes for det første, at Air France og KLM er to selskaber, der indgår i samme koncern, som holdingselskabet Air France-KLM står i spidsen for.
- 51 Selv om den anfægtede afgørelse beskriver sammensætningen af holdingselskabet Air France-KLM's aktionærkreds (den anfægtede afgørelses punkt 18, jf. præmis 2 ovenfor), indeholder den derimod ingen oplysninger om sammensætningen af aktionærerne i dets to datterselskaber, Air France og KLM.
- 52 Adspurgt herom i retsmødet oplyste Kongeriget Nederlandene og KLM vedrørende sammensætningen af KLM's aktionærkreds, at 49% af kapitalen i dette selskab var ejet af holdingselskabet Air France-KLM, 5,9% af Kongeriget Nederlandene, 44,8% af »to nederlandske fonde« og den resterende del af andre aktionærer. Kongeriget Nederlandene og KLM har i denne forbindelse erklæret, at holdingselskabet Air France-KLM var indehaver af KLM's såkaldte »økonomiske ejendomsret«.
- 53 Med hensyn til sammensætningen af Air France' aktionærkreds har Den Franske Republik i retsmødet som svar på et spørgsmål fra Retten oplyst, at holdingselskabet Air France-KLM var enaktionær i selskabet Air France.
- 54 Det synes at fremgå af disse oplysninger, som først blev indhentet i retsmødet, og selv om Retten ikke er i stand til at efterprøve rigtigheden og fuldstændigheden af disse eller fuldt ud at forstå Air France-KLM-koncernens kapitalstruktur, dels at 100% af kapitalen i Air France ejes af holdingselskabet Air France-KLM, dels at KLM's »økonomiske ejendomsret« tilhører holdingselskabet Air France-KLM, som desuden er dets største aktionær.
- 55 For det andet skal det konstateres, at den anfægtede afgørelse ikke indeholder oplysninger om de funktionelle, økonomiske og organisatoriske forbindelser mellem holdingselskabet Air France-KLM og dets datterselskaber Air France og KLM.
- 56 KLM har, adspurgt herom i retsmødet, forklaret, at holdingselskabet Air France-KLM bl.a. varetager opgaver, der har til formål at opnå en finansiering på de globale markeder, gennem lån eller udstedelse af obligationer, at forvalte salg og fælles indtægter fra f.eks. salg af flybilletter og at sikre leveringen af visse fællesanvendte tjenesteydelser samt forholdet til investorerne. Det fremgår således, at holdingselskabet udøver aktiviteter af en vis betydning til fordel for Air France-KLM-koncernen.
- 57 I mangel af oplysninger herom i den anfægtede afgørelse råder Retten imidlertid ikke over noget kontrollerbart og fuldstændigt grundlag, der gør det muligt for den at forstå de respektive funktioner, som de ovennævnte selskaber i koncernen har, de vedtægtsmæssige forbindelser mellem dem, og navnlig om holdingselskabet Air France-KLM udøver funktioner vedrørende ledelse, kontrol, formulering af nye opgaver og ydelse af finansiel opbakning i forhold til sine datterselskaber Air France og KLM.
- 58 For det tredje bemærker Retten, at det fremgår af den anfægtede afgørelse, at holdingselskabet Air France-KLM var involveret i tildelingen og forvaltningen af den støtte, der er genstand for den anfægtede afgørelse.

- 59 Det fremgår således af den anfægtede afgørelses punkt 12, at den nederlandske regering og »de forskellige berørte parter« skulle indgå flere kontrakter med henblik på tildelingen af den omhandlede støtteforanstaltning. Navnlig skulle den nederlandske stat, KLM og holdingselskabet Air France-KLM indgå en rammeaftale (*framework agreement*), der indeholdt de almindelige betingelser for tildeling af støtte til KLM. Den anfægtede afgørelse indeholder ingen andre oplysninger om indholdet af denne kontrakt. Det kan ikke desto mindre heraf udledes, at holdingselskabet Air France-KLM som undertegnende part i den nævnte kontrakt er blevet tillagt visse kontraktlige rettigheder og har påtaget sig visse forpligtelser i forbindelse med den pågældende støtteforanstaltning.
- 60 Ligeledes fremgår det af flere oplysninger i Air France-afgørelsen, at holdingselskabet Air France-KLM påtog sig kontraktlige forpligtelser og blev tillagt rettigheder i forbindelse med den støtteforanstaltning, der var genstand for nævnte afgørelse. Eksempelvis skulle Den Franske Republik, »Air France-KLM-koncernen« og den berørte bank-pool ifølge afgørelsens punkt 15 indgå en kontrakt om statsgaranti, inden denne oprindeligt blev ydet, og som præciserede de særlige betingelser for udnyttelsen af denne garanti. Ifølge afgørelsens punkt 16 skulle aktionærlånet ligeledes være genstand for en kreditaftale indgået mellem »Air France-KLM-koncernen« og *agence des participations de l'État* (kontoret for statens kapitalinteresser), der forvalter statens kapitalinteresser som aktionær. Den pågældende finansiering »vil [således] blive aftalt med Air France-KLM«, mens indtægterne fra denne finansiering ifølge Air France-afgørelsens punkt 21 »stilles til rådighed for selskabet Air France gennem løbende spejlkonti, der er oprettet mellem holdingselskabet Air France-KLM og dets datterselskab Air France«. Det fremgår således, at kontrakterne om den pågældende finansiering indgås med holdingselskabet Air France-KLM og ikke med selskabet Air France. Det fremgår endvidere, at finansieringen først vil blive overført til holdingselskabet Air France-KLM's konti, inden den »gennem løbende spejlkonti«, hvis art og funktionsmåde dog ikke er præciseret, overføres til datterselskabet Air France. Det fremgår endvidere af Air France-afgørelsens punkt 26 og 31, at varigheden af det lån, staten garanterede, og af statsgarantien kan forlænges »efter Air France-KLM-koncernens valg«. For så vidt angår aktionærlånet vil dette i henhold til samme afgørelses punkt 44 blive ydet med forbehold af de tilsagn, »der vil blive afgivet af Air France-KLM-koncernen«.
- 61 Det følger af de forhold, der er beskrevet i præmis 59 og 60 ovenfor, at holdingselskabet Air France-KLM var involveret i tildelingen af såvel den pågældende støtteforanstaltning som den, der var genstand for Air France-afgørelsen.
- 62 I mangel af andre konkrete oplysninger herom i den anfægtede afgørelse er det imidlertid umuligt for Retten at forstå de respektive roller, rettigheder og forpligtelser i forbindelse med tildelingen af de pågældende støtteforanstaltninger for holdingselskabet Air France-KLM og dets datterselskaber, dvs. KLM, på den ene side, og Air France, på den anden side.
- 63 I retsmødet forklarede Kommissionen, at den støtte, der tidligere var blevet ydet Air France, ikke kunne komme KLM til gode på grund af »transaktionens kontraktmæssige struktur«. Kommissionen anførte endvidere, at visse af de kontrakter, der er nævnt i præmis 60 ovenfor, indeholder særlige vilkår, hvorefter den pågældende finansiering kun kommer Air France til gode, og som udelukker, at denne finansiering kan anvendes til KLM's likviditetsbehov.
- 64 Adspurgt herom i retsmødet oplyste Den Franske Republik derimod, at de kontrakter, der var nævnt i Air France-afgørelsen, ikke indeholdt særlige vilkår, der havde til formål at udelukke, at den pågældende finansiering ligeledes kunne bidrage til koncernens behov.

- 65 Disse udvekslinger vidner således om, at de oplysninger, som Retten råder over, er utilstrækkelige og fragmentariske. I den anfægtede afgørelse redegøres der nemlig på ingen måde for indholdet af de forpligtelser og kontraktmæssige rettigheder, der påhviler og tillægges henholdsvis holdingselskabet Air France-KLM, KLM og Air France, og endnu mindre, at der eventuelt findes en ordning af kontraktmæssig eller ikke-kontraktmæssig karakter, som forhindrer, at den støtte, der er blevet ydet til Air France gennem holdingselskabet Air France-KLM, netop via dette holdingselskab Air France-KLM kan komme KLM til gode og omvendt.
- 66 Det skal under alle omstændigheder bemærkes, at overholdelsen af begrundelsespligten skal vurderes under hensyn til de oplysninger, sagsøgeren råder over på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. Det fremgår derimod af fast retspraksis, at det ikke tillades, at begrundelsen gives for første gang og efterfølgende under retssagen, medmindre der foreligger særlige omstændigheder (jf. dom af 20.3.2014, *Rousse Industry mod Kommissionen*, C-271/13 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:175, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis; jf. ligeledes dom af 20.9.2011, *Evropaiki Dynamiki mod EIB*, T-461/08, EU:T:2011:494, præmis 109). Kommissionens forklaringer i retsmødet kan derfor ikke supplere begrundelsen for den anfægtede afgørelse under sagens behandling og skal derfor afvises.
- 67 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at Kommissionen ikke kunne konkludere, at den støtte, der tidligere var blevet ydet Air France gennem holdingselskabet Air France-KLM, under ingen omstændigheder kunne anvendes til KLM's likviditetsbehov, i givet fald gennem holdingselskabet Air France-KLM, uden klart og utvetydigt at redegøre for sin vurdering ud fra samtlige de forhold, der er nævnt i præmis 52-60 ovenfor.
- 68 Kommissionen kan i denne forbindelse ikke støtte sig på dom af 25. juni 1998, *British Airways m.fl. mod Kommissionen* (T-371/94 og T-394/94, EU:T:1998:140). I den sag, der gav anledning til denne dom, havde Kommissionen fastsat betingelser for godkendelse af den pågældende støtte for at udelukke, at en del af støtten til Air France hverken direkte eller indirekte blev overdraget til et andet selskab i samme koncern. Retten fastslog i dommens præmis 313 og 314, at de nævnte betingelser for godkendelse udgjorde et tilstrækkeligt og hensigtsmæssigt middel til at sikre, at Air France var den eneste støttemodtager. I den foreliggende sag synes sådanne betingelser derimod ikke opfyldt, og den anfægtede afgørelse indeholder ingen oplysninger herom.
- 69 Det er ganske vist blevet fastslået, at Kommissionen havde en vid skønsebeføjelse ved afgørelsen af, om selskaber i samme koncern skulle anses for at være en økonomisk enhed eller for at udgøre juridisk og økonomisk uafhængige selskaber for så vidt angår anvendelsen af statsstøtteordningen. Denne skønsebeføjelse for Kommissionen indebærer en hensyntagen til og bedømmelse af komplicerede økonomiske og faktiske omstændigheder. Eftersom Unionens retsinstanser ikke kan sætte sin bedømmelse af de faktiske omstændigheder bl.a. med hensyn til økonomiske forhold i stedet for den, der er foretaget af den institution, der har vedtaget afgørelsen, må Rettens prøvelse i sådanne tilfælde begrænses til en kontrol af, om procedure- og begrundelsesforskrifterne er overholdt, om de faktiske omstændigheder er materielt rigtige, samt til, om der foreligger et åbenbart urigtigt skøn, eller om der er begået magtfordrejning (jf. dom af 8.9.2009, *AceaElectrabel mod Kommissionen*, T-303/05, ikke trykt i Sml., EU:T:2009:312, præmis 101 og 102 og den deri nævnte retspraksis).
- 70 Unionens retsinstanser skal herved ikke blot tage stilling til bl.a. den materielle nøjagtighed af de beviser, der henvises til, samt oplysningernes troværdighed og sammenhæng, men ligeledes kontrollere, om disse oplysninger udgør alle de relevante oplysninger, som skal tages i

betragtning i forbindelse med en vurdering af en kompleks situation, og om disse oplysninger taler til støtte for de heraf dragne konklusioner (dom af 20.9.2018, Spanien mod Kommissionen, C-114/17 P, EU:C:2018:753, præmis 104).

- 71 Det fremgår imidlertid af præmis 43-65 ovenfor, at den anfægtede afgørelse ikke tilstrækkeligt klart og præcist angiver alle de relevante faktiske og retlige omstændigheder i denne henseende. Denne forpligtelse gælder så meget desto mere i et tilfælde som det foreliggende, der er karakteriseret ved en parallel tildeling af to former for statsstøtte til to datterselskaber af samme holdingselskab, som desuden er involveret i tildelingen og forvaltningen af den nævnte støtte og er blevet tillagt kontraktlige rettigheder og har påtaget sig kontraktlige forpligtelser i forbindelse hermed.
- 72 Ved at begrænse sig til at konstatere, dels at KLM var modtager af den støtteforanstaltning, der er genstand for den anfægtede afgørelse, dels at de nederlandske myndigheder havde »bekræftet«, at den finansiering, der blev ydet KLM, ikke ville blive udnyttet af Air France, selv om disse to selskaber indgik i den samme koncern, og visse oplysninger i den anfægtede afgørelse og Air France-afgørelsen viste, at holdingselskabet Air France-KLM spillede en vis rolle ved tildelingen og forvaltningen af denne støtte (præmis 58-65 ovenfor), undlod Kommissionen at give en tilstrækkelig begrundelse af den anfægtede afgørelse.
- 73 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det femte anbringendes første led tages til følge, uden at det er nødvendigt at undersøge dette anbringendes øvrige led.
- 74 Det skal ligeledes bemærkes, at artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF ikke alene kræver, at den pågældende medlemsstat står over for en alvorlig forstyrrelse af dens økonomi, men også, at støtteforanstaltninger, der vedtages for at afhjælpe denne forstyrrelse, dels skal være nødvendige for at nå dette mål, dels skal være hensigtsmæssige og forholdsmæssige. Dette krav fremgår ligeledes af de midlertidige rammebestemmelers punkt 19.
- 75 Endvidere bemærkes mere specifikt, som sagsøgeren har gjort gældende, at statsstøtte i form af nye offentlige lånegarantier i henhold til de midlertidige rammebestemmelers punkt 25, litra d), nr. i), anses for at være forenelig med det indre marked på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF, for så vidt som det samlede lånebeløb pr. støttemodtager i forbindelse med lån med en løbetid ud over den 31. december 2020 ikke overstiger det dobbelte af støttemodtagerens årlige lønsum for 2019 eller for det senest tilgængelige år. Den samme tærskel finder anvendelse på statsstøtte i form af tilskud til offentlige lån i overensstemmelse med nævnte rammebestemmelers punkt 27, litra d), nr. i).
- 76 Undersøgelsen af støttens nødvendighed og forholdsmæssighed generelt og overholdelsen af ovennævnte tærskler forudsætter således, at støttebeløbet, støttemodtageren, og at der ikke foreligger en risiko for krydsfinansiering, med udgangspunkt i den pågældende støtte mellem holdingselskabet Air France-KLM, KLM og Air France, på forhånd er fastslået. Den utilstrækkelige begrundelse, som den anfægtede afgørelse er behæftet med i denne henseende, forhindrer imidlertid Retten i at efterprøve, om det var med rette, at Kommissionen fandt, at der ikke forelå alvorlige vanskeligheder ved vurderingen af den pågældende støttes forenelighed med det indre marked.
- 77 Den utilstrækkelige begrundelse, som den anfægtede afgørelse er behæftet med, medfører derfor, at afgørelsen må annulleres.

- 78 Den anfægtede afgørelse skal derfor annulleres, uden at det er fornødent at undersøge de øvrige anbringender, som sagsøgeren har påberåbt sig, og uden at det er fornødent at tage stilling til den anmodning om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, der er nævnt i præmis 14 ovenfor.

Om opretholdelse af virkningerne af den annullerede afgørelse

- 79 Det følger af fast retspraksis, at når tvingende retssikkerhedsmæssige hensyn begrunder det, har Unionens retsinstanser i medfør af artikel 264, stk. 2, TEUF et skøn med hensyn til i hver enkelt, konkrete sag at angive, hvilke af den berørte retsakts virkninger der skal betragtes som bestående (jf. analogt dom af 22.12.2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, præmis 121 og den deri nævnte retspraksis).
- 80 Det følger således af denne bestemmelse, at Unionens retsinstanser, dersom de skønner det nødvendigt, selv af egen drift kan begrænse annullationsvirkningen af deres dom (jf. i denne retning dom af 1.4.2008, Parlamentet og Danmark mod Kommissionen, C-14/06 og C-295/06, EU:C:2008:176, præmis 85).
- 81 I overensstemmelse med denne retspraksis har Unionens retsinstanser gjort brug af muligheden for en tidsmæssig begrænsning af virkningerne af konstateringen af en EU-retlig bestemmelses ugyldighed, når tvingende retssikkerhedsmæssige hensyn vedrørende samtlige de interesser af såvel offentlig som privat karakter, der gør sig gældende i de pågældende sager, er til hinder for at anfægte modtagelsen eller betalingen af pengebeløb, der er gennemført i henhold til denne bestemmelse under perioder forud for afsigelsen af dommen (dom af 22.12.2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, præmis 122).
- 82 I det foreliggende tilfælde finder Retten, at der foreligger tvingende retssikkerhedsmæssige hensyn, der kan begrunde en tidsmæssig begrænsning af virkninger af annullationen af den anfægtede afgørelse. For det første vil en øjeblikkelig anfægtelse af opkrævningen af de pengebeløb, der er fastsat i den omhandlede støtteforanstaltning, have særligt skadelige konsekvenser for økonomien i og beflyvningen af Nederlandene i en økonomisk og social sammenhæng, der allerede er kendetegnet ved en alvorlig forstyrrelse i denne medlemsstats økonomi på grund af de skadelige virkninger af covid-19-pandemien. For det andet skal der tages hensyn til den omstændighed, at annullationen af den anfægtede afgørelse er en følge af, at begrundelsen for afgørelsen er utilstrækkelig.
- 83 I medfør af artikel 266 TEUF har Kommissionen, som den annullerede retsakt hidrører fra, pligt til at gennemføre de til opfyldelse af Rettens dom nødvendige foranstaltninger.
- 84 Af disse grunde bør retsvirkningerne af annullationen af den anfægtede afgørelse suspenderes, indtil Kommissionen vedtager en ny afgørelse. På baggrund af den hastighed, hvormed Kommissionen agerede efter forhåndsmeddelelsen og anmeldelsen af den omhandlede foranstaltning, suspenderes disse virkninger i en periode på højst to måneder fra datoen for afsigelsen af denne dom i tilfælde af, at Kommissionen beslutter at vedtage denne nye afgørelse med hjemmel i artikel 108, stk. 3, TEUF, og inden for en yderligere rimelig frist, hvis Kommissionen beslutter at indlede den i artikel 108, stk. 2, TEUF omhandlede procedure (jf. i denne retning dom af 22.12.2008, Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, præmis 126).

Sagsomkostninger

- 85 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har tabt sagen, bør den i overensstemmelse med sagsøgerens påstande pålægges at bære sine egne omkostninger og betale sagsøgerens omkostninger.
- 86 I overensstemmelse med procesreglementets artikel 138, stk. 1, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger. Ifølge procesreglementets artikel 138, stk. 3, kan Retten træffe afgørelse om, at andre intervenienter end de i stk. 1 nævnte skal bære deres egne omkostninger.
- 87 Det bør derfor fastslås, at Kongeriget Nederlandene, Den Franske Republik og KLM bærer hver deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

RET TEN (Tiende Udvidede Afdeling):

- 1) **Kommissionens afgørelse C(2020) 4871 final af 13. juli 2020 om statsstøtte SA.57116 (2020/N) – Nederlandene – covid-19: statsgaranti og statslån til fordel for KLM annulleres.**
- 2) **Retsvirkningerne af annulationen af den pågældende afgørelse suspenderes, indtil Europa-Kommissionen vedtager en ny afgørelse i medfør af artikel 108 TEUF. Disse virkninger suspenderes i en periode på højst to måneder fra datoen for afsigelsen af denne dom i tilfælde af, at Kommissionen beslutter at vedtage denne nye afgørelse med hjemmel i artikel 108, stk. 3, TEUF, og inden for en yderligere rimelig frist, hvis Kommissionen beslutter at indlede den i artikel 108, stk. 2, TEUF omhandlede procedure.**
- 3) **Kommissionen bærer sine egne omkostninger og betaler de af Ryanair DAC afholdte omkostninger.**
- 4) **Kongeriget Nederlandene, Den Franske Republik og Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV bærer hver deres egne omkostninger.**

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Stancu

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. maj 2021.

Underskrifter